

IOM International Organization for Migration

ข่าวแรงงานข้ามชาติ

ฉบับที่ 4 ประจำเดือนกุมภาพันธ์ 2553

ตอบข้อซักถาม เกี่ยวกับการขยายเวลาการพิสูจน์สัญชาติ

เมื่อปลายปี 2552 และ ต้นปี 2553 รัฐบาลได้ออกนโยบายที่เกี่ยวกับแรงงานต่างด้าว¹ ชาวพม่า ลาว กัมพูชา เช่น มติคณะรัฐมนตรีวันที่ 19 มกราคม 2553 เรื่องการขยายเวลาการพิสูจน์สัญชาติ นอกจากนี้ ยังมีการออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมการทำงานและการจ้างคนต่างด้าว² เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2552

สำหรับข่าวแรงงานข้ามชาติฉบับนี้ จะตอบข้อซักถามเกี่ยวกับนโยบายล่าสุดของรัฐและผลของนโยบายที่มีต่อแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย

มติคณะรัฐมนตรีวันที่ 19 มกราคม 2553

1) มติคณะรัฐมนตรีนี้เกี่ยวกับอะไร ?

ตามที่ได้มีการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวในปี 2552 ทำให้แรงงานต่างด้าวที่ได้ขึ้นทะเบียนกับกรมการปกครองและได้รับใบอนุญาตทำงาน (บัตรสีชมพู³) จากกระทรวงแรงงาน ได้รับการผ่อนผันให้อยู่และทำงานในประเทศไทยได้จนถึงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2553 โดยจะต้องทำการพิสูจน์สัญชาติให้แล้วเสร็จก่อนวันดังกล่าว จึงจะได้รับอนุญาตให้อยู่และทำงานในประเทศไทยได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

ต่อมาเมื่อวันที่ 19 มกราคม 2553 คณะรัฐมนตรีได้มีมติขยายระยะเวลาการพิสูจน์สัญชาติสำหรับแรงงานต่างด้าวกลุ่มที่จดทะเบียนและได้รับใบอนุญาตทำงานในปี 2552 ออกไปอีกสองปี

¹ “คนต่างด้าว” หมายถึง บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย (มาตรา 5 พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551)

² ค่าธรรมเนียมการทำงาน หมายถึง ค่าใบอนุญาตทำงาน ค่าต่ออายุใบอนุญาตทำงาน ค่าขอใบแทนใบอนุญาต ค่าขอเปลี่ยนหรือเพิ่มลักษณะงาน ค่าขอเปลี่ยนหรือเพิ่มนายจ้าง ค่าขอเปลี่ยนหรือเพิ่มท้องที่หรือสถานที่ทำงาน และค่าขอเปลี่ยนหรือเพิ่มเงื่อนไขการอนุญาต ส่วนค่าธรรมเนียมการจ้างคนต่างด้าว หมายถึง ค่าธรรมเนียมการจ้างคนต่างด้าวซึ่งไม่ใช่ช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญการที่เก็บจากนายจ้าง

³ บัตรอนุญาตทำงานของแรงงานต่างด้าว เป็นบัตรสีชมพู ซึ่งเป็นบัตรที่แสดงว่าแรงงานได้รับการผ่อนผันให้อยู่และทำงานในประเทศไทยได้เป็นการชั่วคราว เพื่อรอการส่งกลับ หลังจากการพิสูจน์สัญชาติแล้ว แรงงานจะได้รับอนุญาตให้อยู่และทำงานได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายเป็นระยะเวลา 2 ปี และต่ออายุใบอนุญาตได้อีก 2 ปี ซึ่งแรงงานต่างด้าวจะได้รับบัตรอนุญาตทำงานซึ่งเป็นสีเขียว

สิ้นสุดไม่เกิน 28 กุมภาพันธ์ 2555 และผ่อนผันให้อยู่และทำงานในประเทศไทยได้เป็นการชั่วคราวจนถึงกำหนดระยะเวลาดังกล่าว เพื่อรอการพิสูจน์สัญชาติ

แรงงานต่างด้าวจะได้รับการผ่อนผันระยะเวลาในการพิสูจน์สัญชาติ ก็ต่อเมื่อ ได้ยื่นแบบขอรับการพิสูจน์สัญชาติภายในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2553

2) มติคณะรัฐมนตรีนี้แตกต่างอย่างไรกับมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 18 ธันวาคม 2550?

ตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 18 ธันวาคม 2550 แรงงานต่างด้าวที่หลบหนีเข้าเมือง จะต้องทำการพิสูจน์สัญชาติ (เช่น ได้รับหนังสือเดินทางชั่วคราว และได้รับวีซ่าเป็นเวลา 2 ปี) ก่อนวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2553 มิเช่นนั้นจะต้องถูกส่งกลับประเทศ

แต่ในมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 19 มกราคม 2553 ได้ขยายระยะเวลาการพิสูจน์สัญชาติไปจนถึงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2555

3) “ต้องยื่นพิสูจน์สัญชาติก่อนวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2553” หมายความว่าอย่างไร

แรงงานต่างด้าวจะต้องยื่นแบบฟอร์มขอรับการพิสูจน์สัญชาติ พร้อมทั้งยื่นขอต่อใบอนุญาตทำงาน ที่สำนักงานจัดหางานจังหวัด หรือสำนักงานจัดหางานเขตพื้นที่กรุงเทพฯ 1-10 ณ พื้นที่ที่แรงงานต่างด้าวทำงานอยู่⁴ ภายในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2553 หลังจากนั้น แรงงานต่างด้าวจะได้รับการผ่อนผันให้อยู่และทำงานได้ชั่วคราวจนถึงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2555 เพื่อรอการพิสูจน์สัญชาติ

4) มีแรงงานต่างด้าวประมาณกี่คนที่ได้รับอนุญาตให้อยู่และทำงานในประเทศไทย ตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 19 มกราคม 2553

จากตัวเลขการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวของกระทรวงแรงงาน มีแรงงานต่างด้าวจำนวน 1,315,932 คน⁵ ที่จะได้รับประโยชน์จากการพิสูจน์สัญชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 19 มกราคม 2553 ซึ่งร้อยละ 9.5 เป็นแรงงานกัมพูชา (124,902 คน) ร้อยละ 8.5 เป็นแรงงานลาว (111,039 คน) และร้อยละ 82 (1,079,991 คน) เป็นแรงงานพม่า

⁴ การยื่นแบบฟอร์มขอรับการพิสูจน์สัญชาติทำในประเทศไทย โดยยื่นต่อเจ้าหน้าที่ไทย ดังนั้น แรงงานพม่าจึงไม่จำเป็นต้องเดินทางกลับประเทศพม่า

⁵ ข้อมูลจากกระทรวงแรงงาน เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2553

ส่วนจำนวนผู้ที่ผ่านการพิสูจน์สัญชาติ มีผู้ผ่านการพิสูจน์สัญชาติแล้วทั้งหมด 147,381 คน ซึ่งเป็นแรงงานกัมพูชาจำนวน 70,047 คน แรงงานลาว จำนวน 58,430 คน และแรงงานพม่า 18,904 คน⁶ (ข้อมูลกระทรวงแรงงานเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2553)

5) มีหน่วยงานภาครัฐหน่วยงานใดบ้างที่จะต้องดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี ?

หน่วยงานภาครัฐจำนวน 8 หน่วยงานที่มีบทบาทในการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่

กระทรวงมหาดไทย

- ออกประกาศผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวสำหรับแรงงานพม่า ลาว กัมพูชาที่ได้แจ้งความประสงค์ขอรับการพิสูจน์สัญชาติภายในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2553
- ออกประกาศรับรองการใช้เอกสารแทนหนังสือเดินทางของแรงงานต่างด้าวที่ได้ผ่านการพิสูจน์สัญชาติ
- ออกประกาศเงื่อนไขรองรับการเดินทางออกนอกราชอาณาจักรของแรงงานต่างด้าวเพื่อไปพิสูจน์สัญชาติ

กระทรวงสาธารณสุข

- ตรวจสอบสุขภาพและเก็บค่าธรรมเนียมจากแรงงานต่างด้าวที่ได้รับการขยายเวลาการผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว (ค่าตรวจสุขภาพ 600 บาท และค่าประกันสุขภาพ 1,300 บาทต่อปี) ในกรณีที่แรงงานต่างด้าวผ่านการพิสูจน์สัญชาติแล้ว ซึ่งใบอนุญาตทำงานเดิมยังไม่หมดอายุ โดยนับตั้งแต่วันที่ได้วีซ่าใหม่ จะได้รับการผ่อนผันไม่ต้องตรวจสุขภาพและไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมซ้ำซ้อน

กระทรวงแรงงาน

- ต่อใบอนุญาตทำงานให้แรงงานต่างด้าวที่ได้ยื่นขอรับการพิสูจน์สัญชาติภายในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2553 ซึ่งแรงงานต่างด้าวจะเป็นคนชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตทำงาน
- ออกใบอนุญาตทำงานใหม่ให้กับแรงงานต่างด้าวที่ผ่านการพิสูจน์สัญชาติ ในกรณีที่ใบอนุญาตทำงานเดิมยังไม่หมดอายุ จะยกเว้นการเก็บเงินค่าธรรมเนียมใบอนุญาตทำงานในช่วงเวลาที่ทับซ้อนกัน

⁶ การพิสูจน์สัญชาติแรงงานกัมพูชาและลาว ได้เริ่มเมื่อ พ.ศ. 2549 แต่การพิสูจน์สัญชาติแรงงานพม่า เริ่มขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2552

กระทรวงการต่างประเทศ

- มอบอำนาจให้สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองดำเนินการรับตรวจลงตราให้กับแรงงานพม่า ลาว กัมพูชาที่ผ่านการพิสูจน์สัญชาติ
- ประสานการเจรจากับทางการพม่า ลาว กัมพูชา เกี่ยวกับกระบวนการพิสูจน์สัญชาติ

กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ

- ดำเนินการในการป้องกันและสกัดกั้นการเข้ามาของแรงงานต่างด้าวรายใหม่ ที่เข้าเมืองโดยไม่ได้รับอนุญาต

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

- จับกุมและดำเนินคดีแรงงานต่างด้าวที่ไม่พิสูจน์สัญชาติ และลักลอบทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาต

สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

- รับตรวจลงตราและออกวีซ่าให้กับแรงงานต่างด้าวที่ผ่านการพิสูจน์สัญชาติ โดยจัดเก็บค่าธรรมเนียมการตรวจลงตราอัตรารายละ 500 บาท
- จัดทำแผนการผลักดันส่งกลับแรงงานต่างด้าวที่ไม่เข้าสู่กระบวนการพิสูจน์สัญชาติ และลักลอบทำงานโดยไม่มีใบอนุญาต

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ

- พิจารณากำหนดแนวทางการดำเนินการสำหรับแรงงานต่างด้าวที่ไม่ได้รับการรับรองสัญชาติ

6) แรงงานต่างด้าวจำเป็นต้องรู้อะไรบ้าง ?

- ✓ แรงงานต่างด้าวที่ใบอนุญาตทำงานหมดอายุวันที่ 20 มกราคม 2553 หรือที่จะหมดอายุวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2553 ควรยื่นแบบขอรับการพิสูจน์สัญชาติ พร้อมกับใบขอต่อใบอนุญาตทำงานที่สำนักงานจัดหางานจังหวัด หรือ สำนักงานจัดหางานเขตพื้นที่กรุงเทพ 1-10 ในจังหวัดที่แรงงานต่างด้าวทำงานอยู่ ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่จะออกใบเสร็จการต่อใบอนุญาตทำงาน พร้อมทั้งมอบเอกสารซึ่งเป็นหลักฐานที่ระบุว่าแรงงานต่างด้าวได้ยื่นขอรับการพิสูจน์สัญชาติแล้ว ซึ่งเอกสารดังกล่าวจะเป็นหลักฐานในการอนุญาตให้อยู่ในประเทศไทย เพื่อรอการพิสูจน์สัญชาติ

- ✓ แรงงานต่างด้าวยื่นเอกสารที่ได้รับจากสำนักงานจัดหางานจังหวัด หรือ สำนักงานจัดหางานเขตพื้นที่กรุงเทพ 1-10 ที่โรงพยาบาลเพื่อขอรับการตรวจสุขภาพ แรงงานต่างด้าวจะได้รับใบรับรองแพทย์เป็นหลักฐานประกอบในการยื่นขอรับใบอนุญาตทำงาน
- ✓ หลังจากที่แรงงานต่างด้าวได้รับการต่อใบอนุญาตทำงาน และได้เอกสารเพื่อยืนยันว่าได้ยื่นขอรับการพิสูจน์สัญชาติแล้ว แรงงานต่างด้าวจะได้รับอนุญาตให้อยู่และทำงานในประเทศไทยได้เป็นการชั่วคราว ระหว่างรอทางการพม่าและไทย ดำเนินการเกี่ยวกับใบคำขอรับการพิสูจน์สัญชาติ ซึ่งในระหว่างรอการพิสูจน์สัญชาติ แรงงานยังคงมีสถานะเป็น “ผู้หลบหนีเข้าเมือง รอการส่งกลับ”
- ✓ กรมการจัดหางานจะแจ้งให้นายจ้างทราบว่าแรงงานพม่ารายได้จะสามารถเข้ารับการพิสูจน์สัญชาติได้ จากนั้น แรงงานพม่าจะได้รับอนุญาตจากกระทรวงมหาดไทยให้เดินทางออกนอกจังหวัดที่แรงงานพม่าทำงานอยู่ เพื่อไปพิสูจน์สัญชาติที่ศูนย์ประสานการพิสูจน์สัญชาติของทางการไทย ที่ตั้งอยู่ที่ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก และ อำเภอเมือง จังหวัดระนอง และศูนย์พิสูจน์สัญชาติของทางการพม่า ที่ ท่าจีเหล็ก เมียวดี เกาะสอง
- ✓ แรงงานต่างด้าวที่ได้รับหนังสือเดินทางชั่วคราวจากประเทศต้นทางแล้ว จะต้องยื่นขอรับการตรวจลงตรา (วีซ่า) และขอใบอนุญาตทำงานในประเทศไทย ซึ่งแรงงานต่างด้าวจะได้รับอนุญาตให้อยู่และทำงานในประเทศไทยได้ 2 ปี และต่ออายุได้อีก 2 ปี

7) แรงงานพม่าต้องกลับไปพม่าเพื่อรับหนังสือเดินทางชั่วคราวหรือไม่ ?

ใช่...มติคณะรัฐมนตรียังไม่ได้เปลี่ยนแปลงขั้นตอนการพิสูจน์สัญชาติแรงงานพม่า⁷ ดังนั้น แรงงานพม่าที่ผ่านขั้นตอนการยื่นแบบฟอร์มขอรับการพิสูจน์สัญชาติแล้ว จะต้องไปพิสูจน์สัญชาติและรับหนังสือเดินทางชั่วคราว ที่พม่า ณ ศูนย์พิสูจน์สัญชาติของทางการพม่าบริเวณ ท่าจีเหล็ก เมียวดี เกาะสอง

8) แรงงานต่างด้าวที่ผ่านการพิสูจน์สัญชาติต้องชำระค่าใบอนุญาตทำงานและประกันสุขภาพ อีกครั้งหรือไม่

⁷ โปรดดูรายละเอียดขั้นตอนในการพิสูจน์สัญชาติ ได้ที่ ข่าวแรงงานข้ามชาติ ฉบับที่ 2 (สิงหาคม 2552) และ ฉบับที่ 3 (พฤศจิกายน 2552)

แรงงานต่างด้าวที่ผ่านการพิสูจน์สัญชาติแล้ว จะต้องขอรับใบอนุญาตทำงานใหม่ และทำประกันสุขภาพ รวมทั้งชำระค่าธรรมเนียม อย่างไรก็ตาม แรงงานต่างด้าวที่ผ่านการพิสูจน์สัญชาติ แต่ใบอนุญาตทำงานยังไม่หมดอายุ กระทรวงแรงงานจะยกเว้นการเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตทำงาน ในช่วงเวลาที่ทับซ้อนกัน และกระทรวงสาธารณสุขจะยกเว้นการตรวจสุขภาพเช่นกัน

9) จะเกิดอะไรขึ้น หากแรงงานต่างด้าวไม่ยื่นขอรับการพิสูจน์สัญชาติภายใน 28 กุมภาพันธ์ 2553 ?

แรงงานต่างด้าวที่ไม่ได้ยื่นขอรับการพิสูจน์สัญชาติภายในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2553 ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม และยังคงอยู่ในประเทศไทยต่อไป จะถูกจับและส่งกลับ

10) จะเกิดอะไรขึ้น หากแรงงานต่างด้าวไม่ผ่านการพิสูจน์สัญชาติ ?

ถ้ารัฐบาลไทยยังไม่ได้กำหนดแนวทางการดำเนินการกับแรงงานต่างด้าวที่ไม่ผ่านการพิสูจน์สัญชาติ มติคณะรัฐมนตรีได้กำหนดให้สภาความมั่นคงแห่งชาติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณา กำหนดแนวทางการดำเนินการกับแรงงานต่างด้าวในกลุ่มนี้

ค่าธรรมเนียมการทำงานและการจ้างคนต่างด้าว

อาศัยอำนาจตาม พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551 กระทรวงแรงงานได้ออกกฎกระทรวงว่าด้วยค่าธรรมเนียมการทำงานและการจ้างคนต่างด้าว พ.ศ. 2552 และได้มีการประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2552

ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตทำงาน หรือขอต่อใบอนุญาตทำงาน ?

ค่าธรรมเนียมจะแตกต่างกันแล้วแต่ตามสาขาอาชีพและท้องที่จังหวัด แรงงานต่างด้าวที่ใช้กำลังกายเป็นหลักหรือรับจ้างทำงานในบ้านจะต้องชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตทำงานในอัตรา 900-1,800 บาท ต่อปี ต่อคน ซึ่งจะแตกต่างกันในแต่ละจังหวัด แรงงานต่างด้าวที่ทำงานในสาขาอาชีพรับจ้างทำงานโดยใช้กำลังกายเป็นหลักในกิจการประมง กิจการต่อเนื่องจากกิจการประมง หรือ กิจการเกษตรหรือปศุสัตว์ ในทุกท้องที่ที่พระราชอาณาจักรจะต้องชำระ

ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตทำงาน ในอัตรา 900 บาท ต่อปี ต่อคน ทั้งนี้ แรงงานต่างด้าวทุกคนจะต้องชำระค่าธรรมเนียมแบบค่าขอใบอนุญาตทำงาน 100 บาท

ค่าธรรมเนียมการจ้างคนต่างด้าว ที่นายจ้างต้องชำระ?

นายจ้างที่จ้างคนต่างด้าวซึ่งมิใช่ช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญการ จะต้องชำระค่าธรรมเนียมการจ้าง ในอัตรา 200-600 บาท ต่อคน แล้วแต่ท้องที่จังหวัด แต่สำหรับนายจ้างที่จ้างแรงงานต่างด้าว ในกิจการประมง กิจการต่อเนื่องจากกิจการประมง หรือ กิจการเกษตรหรือปศุสัตว์ จะชำระค่าธรรมเนียมการจ้าง ในอัตรา 200 บาท ต่อคน ในทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร

ค่าธรรมเนียมการจ้างคนต่างด้าว จะถูกเรียกเก็บทันทีหรือไม่?

ไม่...ถึงแม้ว่าจะมีการประกาศใช้กฎกระทรวง ตั้งแต่วันที่ 21 ธันวาคม 2552 แต่การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการจ้างคนต่างด้าวจะเริ่มดำเนินการ หลังจากที่กระทรวงแรงงานออกกฎกระทรวงกำหนดอาชีพที่มีช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญการแล้ว

ค่าธรรมเนียมอื่นๆที่เรียกเก็บตามกฎหมายกระทรวง ?

- ใบอนุญาต หรือใบแทนใบอนุญาต ฉบับละ 200 บาท
- การอนุญาตให้เปลี่ยนหรือเพิ่มลักษณะงาน ครั้งละ 900 บาท
- การอนุญาตให้เปลี่ยนหรือเพิ่มนายจ้าง ครั้งละ 900 บาท
- การอนุญาตให้เปลี่ยนหรือเพิ่มท้องที่หรือสถานที่ทำงาน ครั้งละ 900 บาท
- การอนุญาตให้เปลี่ยนหรือเพิ่มเงื่อนไขในการอนุญาต ครั้งละ 150 บาท

การปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ

เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2552 คณะรัฐมนตรีมีมติให้ปรับเพิ่มค่าจ้างขั้นต่ำในประเทศไทย โดยมีการปรับค่าจ้างเพิ่มขึ้น 1-7 บาท ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2553 โดย ค่าจ้างขั้นต่ำในกรุงเทพ เท่ากับ 206 บาท สมุทรสาคร เท่ากับ 205 บาท และ จังหวัดตาก เท่ากับ 153 บาท ต้องการข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.mol.go.th/statistic_01.html

ข่าวแรงงานข้ามชาติจัดทำโดยแผนกแรงงานอพยพ องค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน สำนักงานประเทศไทย หากท่านต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม โทรศัพท์: 02-3439300 โทรสาร 02-3439399 e-mail: migrantnews@iom.int